

Halló, harra forsætisráðharri

Í einum høli í einari av mongu og longu gongunum á Christiansborg sita tveir føroyskir journalistar. Kári Durhuus og Per Højgaard. Teir hava høvuðssætið, Føroysku Tíðindastovuna, mitt í hjartanum í donskum journalistikki og politikki

Grækaris Djurhuus Magnussen

"Hevur tú eitt pressukort?"

Ljóshærda gentan innan fyri skottryggu rútarnar í móttøkuni á Christiansborg hyggur undrandi at føroyska gestinum. Fyri eini løtu síðani fór drotningin, saman við øðrum limum í kongshúsinum, fram við móttøkuni. Saman við henni og kongshúsinum var sjálvur formaðurin í fólkatinginum, Ivar Hansen. Og nú, ein tíma seinni, stendur ein vasaðsladdur føroyskur journalistur, og ynskir at hitta aðrar føroyskar journalistar. Ikki drotningina. Ikki fólkatingssformannin. Og heldur ikki aðrar framstandandi danskar politikarar.

Tað er týsdagur 5. oktober 1999. Í dag verður fólkatingið sett fyri seinastu ferð hesa öldina. Fólkatingssætanin er eisini orsökini til, at kongshúsið er so væl umbodað inni á Christiansborg í dag. Hetta er hátíðardagur. Dagurin, tá fólkatingsslimir, ráðharrar og starvsfólk á Christiansborg finna fram finasta skrúð.

Millum áhoyrararnar í fólkatinginum eru mongu journalistarnir, sum dagliga starvast á Christiansborg. Ein teirra er Kári Durhuus, annar av monnunum aftan fyri Føroysku Tíðindastovuna.

Á redaksjónini hjá Føroysku Tíðindastovuni, einum fyrakantadum rúmi á "Ríðibananum", sum hesin parturin av Christiansborg verður róptur, situr Per Højgaard. Hann er hin maðurin aftan fyri Føroysku Tíðindastovuna.

Føroyar á skránni

Hesi árin, síðani teir báðir vinnmennir og lestrarfelagarnir, Kári Durhuus og Per Højgaard, settu á stovn eigna tíðindastovu, hava teir javnan kunnað føroyingar um viðurskipti í Danmark. Viðurskipti, sum so ella so koma føroyingum við. Og "timingin" hjá teimum báðum var góð.

Nú fólkatingið verður sett fyri seinastu ferð hesa öldina, eru teir báðir aftur tilreiðar at siga føroyingum, hvørjar ætlanir, danska stjórnin hevur fyri Føroyar. Fullveldissætlanirnar liggja beint fyri framan, og fyrsta dagin byrja fyrstu samráðingarnar millum Føroya landsstýri og donsku stjórnina. Tí ræður um at leggja undir hvørjum orði, danski forsætisráðharrin ber fram í dag.

Hektiskt

Per Højgaard fær boðini um føroyska gestin, stutt eftir at setanar-røðan hjá Poul Nyrup Rasmussen er byrjað. Hann leggur í skundi oyratelefonirnar frá sær, og litla løtu seinni kemur hann algoystur oman í móttøkuna.

"Góðan dag, og væl komin. Vit mugu gera skjótt av. Eg fái ikki ISDN-linjuna upp til Útvarpið at rigga. So nú noyðist eg at taka røðuna hjá forsætisráðharranum upp á band — beint úr hátalaranum", greiðir Per Højgaard frá.

Klokkan er farin væl av ellivu føroyska tíð, og heima í Útvarpi Føroya vænta tey sær minst eitt innslag frá fólkatingssætanini til tíðindini á dagverða. Og tíðindini skulu í luftina um ein litlan tíma.

"Typiskt", letur í Per Højgaard, meðan vit ganga upp á redaksjónina í hesi villiniborgini. "Sjálvandi skal ISDN-linjan fara í svart, just tá vit hava mest brúk fyri henni".

Góðskan á tí, tí sendir gjøgnum eina ISDN-linju, er nógv betri enn á eini vanligari telefonlinju. Hon gevur eisini sum heild nógv størri ráðarum at arbeiða. Tí hevur tað so stóran týðning fyri útvarpsarbeiðið just í hesi løtu, at hon riggar — ella rættari, at hon ikki riggar.

Ávegis gjøgnum longu gongina á Ríðibananum ganga vit fram við millum øðrum hólunum hjá Kristiliga Fólkaflokkinum. Longur inni í gongini, mitt millum TV2-regiónirnar og Grønlandspostin, liggur Føroyska Tíðindastovan.

"Vit mugu ganga varisliga um dynnar inn á redaksjónina, tí annars kemur larmurin upp á band-upptakaran", letur í Peri.

Vit fara innar.

Fyrstu innsløgin heim

Óngin tíð er at geva út. Um trykter skal fyrsta innslagið úr fólkatinginum út til føroysku útvarpslutararnar. Úr hátalarunum hoyra vit Poul Nyrup Rasmussen tosa um framhaldandi vælferðina hjá donum. Ímeðan setist Per Højgaard við telduna við nýmótans digitalu redigeringsútgerðini.

"Eg gjørdi tvær samrøður fyrr í morgun — áðrenn fólkatingsslimir og hini fóru til gudstænastu í Slotskirkjuni. Tær má eg seta saman á telduni beinanvegin. So er tað ikki eftir, tá Kári kemur úr fólkatingssalinum," sigur Per mestsum fyri seg sjálvan.

Samrøðurnar eru við teir báðar, Jóannes Eidesgaard og Óla Breckmann. Um teirra meting, nú fullveldissamráðingarnar standa fyri framan. Kann vera, at hetta ikki einans er seinasta fólkatingssætanin í hesi öldini, men eisini tann seinasta hjá teimum báðum føroyingunum. Um fullveldið verður veruleiki so skjótt.

Per Højgaard er nú liðugur at seta samrøðurnar saman. Í telefonini hevur hann Útvarpið Føroya:

"Tú, Bjarni, eg havi tvey innsløg klár, sum skulu við nú á dagurð. Ert tú klárur at taka ímóti?"

Hann trýstur á ein knött, og so

Føroysku journalistarnir, Kári Durhuus, vm., og Per Højgaard, starvast dagliga í sjálvum hjartanum í donskum journalistikki og politikki — á Christiansborg

Mynd: Grækaris D. Magnussen

fara innsløgin heim — um ISDN-linjuna, sum nú er raknað við aftur. Í tí sama loypir hann úr stólinum, og starir upp á hátalararnar. Jú, nú er hann, forsætisráðharrin, komin til tað týðningarmesta: Framtíðar viðurskiptini við Føroyar. Telefonin á borðinum ringir, men hon má bíða. Nú er tað Poul Nyrup Rasmussen, ið hevur fremstu raðfesting.

Smellir við koyrlinum

Tað er deyðatøgn á redaksjónini. Teir gott og væl fyra minuttirnar, forsætisráðharrin tosar um viðurskiptini við Føroyar, fært tú teg illa nokk at anda. Tí ongantíð áður hevur forsætisráðharrin verið so bersøgin sum hesaferð. Hann hevur tikið ullina úr muninum. Og fyrsta fatanin, tú fært, er, at hann hevur hug at reiggja við koyrlinum.

"Vit fara at virða avgerðina, koma føroyingar til ta niðurstøðu, at teir ynskja at loysa frá Danmark. Men tað kostar. Bæði bú-

skaparlaga, umsitingarlaga og á øðrum økjum!"

Poul Nyrup Rasmussen er liðugur við Føroyar á hesum sinni. Inni í fólkatingssalinum reistist Kári Durhuus, og leggur leiðina í skundi móti Ríðibananum. Løtu seinni breista dynnar inn á føroysku redaksjónina upp, og Kári kemur stundandi innar.

"Óluksálit, sum tað gjørdist hektiskt í dag. Eg var eisini so seinur til arbeiðis í morgun. Á veg inn í býin koyrði ein bílur við einum eldri manni við rattíð beint út fyri meg. Út fyri hávatenn."

letur í Kára Durhuus, sum ristir á høvðinum. Nú eru tíggu minuttir eftir, til tíðindini skulu í luftina heima í Føroyum. Í Útvarpinum bíða tey eftir týðningarmesta innslagnum frá Kára og Per. Innslagnum við Poul Nyrup Rasmussen.

Kári Durhuus hyggur upp á Per: "Nú, hvat heldur tú, vit skulu senda heim? Hvat hevði størstan týðning av tí, Poul Nyrup segði?"

Teir tosa saman eina løtu. Stundir eru ikki at klippa stórvegis burtur úr teimum gott og væl fyra minuttinum, sum viðvíktu Føroyum. Samstundis eru teir samdir um, at forsætisráðharrin ongantíð áður hevur verið so bersøgin, og tað er jú tað, føroyingar hava bíðað eftir leingi. Teir semjast tí um at senda teir fyra-fimm minuttirar heim uttan at klippa nakað burturúr.

Teir leypa upp úr stólinum, og yvir at sendiutgerðini, sum stendur í einum horni á redaksjónini. Klokkan er nú 12.20 heima í Føroyum, og útvarpstíðindini fara í luftina. Fyrsta innslagið eru samrøðurnar við Óla Breckmann og Jóannes Eidesgaard.

At teir hava arbeitt tætt saman fyrr, Kári og Per, ja, tað er sjón fyri søgn. Kári Durhuus setur seg við mikrofónina, og Per Højgaard tekur oyratelefonina, og stillar seg við tøkisku knøttarnar. Og meðan samrøðurnar við Óla og Jóannes verða sendar út í hvønn krók